

M

macerál bosszant, bánt, nyaggat, abajgat, háborgat, kötekedik, piszkál, zaklat, nem hagy békén vkit, buzerál; (vegyszeres eljárással) értéket kiold, kivon; kimerít, kiáztat

macesz pászka

machete bozótívágó kés

machináció cselszövés, cselvetés, törvetés, fondorlat, mesterkedés, ügyködés, ármány, áskálódás

madame fr, **madám** úrhölgy, úrnő; nővér, szülésznő, bába; nyilvánosház-vezető

made-in ang készült, gyártva

mafia ol bűnszövetség, olasz és amerikai titkos bűnszövetkezet

mafia alvilág, szervezett bűnözés, aljas cselszövés, bűnszövetség, bűntársulat, bűnszövetkezet

maffiózó bűnszövetkezeti tag, kemény bűnöző

mafla bárgyú, bamba, féleszű, gyámoltalan, mamlasz, málészájú, mulya, balfácán, balfék, ügyetlen, ügyefogyott, együgyű

magazin árucarnok, áruház, vegyeskereskedés; nagykereskedés; bolt; raktár, tárház; képesújság

magiszter tanár, tanító, mester, tudós

magisztrális kézzel, készített, előírás szerinti

magnetit mágnesvaskő

magnó, **magnetofon** (mágnes)szalag(os) lejátszó v. -felvevő v. -rögzítő, mágneses hangfelvevő v. – rögzítő, hang- v. képfelvevő-lejátszó, delej- v. mágneshangzó; ~**kazetta**, **audio-kazetta** hangszalag(tok)

magnólia liliomfa

mail ang levél; ~**box** levelesláda

mainstream ang főáram, főcsapás, áramlat, irányzat
dereka v. közepe v. zöme

majonéz hideg tojás mártás, olajvaj

major tanya, gazdaság, kisbirtok, uradalom; őrnagy

majorátus elsőszülöttségi jog v. elv v. utódlás; korelnök öröksége, korelnökiség, idősbiség

majorette fr, **mazsorett** bot- v. zászlóforgató (táncos)lány
majoritás (szavazat)többség
majré ijedelem, réműlet, félsz, félelem; **~zik** ijedezik, folyamatosan fél v. retteg v. tart vmitől
makadám (zúzott) köves út; útburkolat
makaróni (olasz) csőtészta; nyelvi egyveleg, habarék, zagyvalék, abajdóc; **~ western** olasz v. álvadnyugati alkotás
makett kicsimás, kishasonmás, vmi kicsinyített mása; alakozás, alakzat
make-up ang arckikészítés
makramé csomózott csipke
makro- nagy-, óriás-, vminél nagyobb, magasabb rendszerű, hosszú; **~kozmosz** világmindenség
makrovilág óriásvilág, (érzékszervekkel v. azok kiterjesztésével) érzékelhető világ
makula mocskok, (szenny)foltt; erkölcsi fogyatkozás, hiba, bélyeg, szégyenfoltt, szeplő; **~tura** selejt- v. csomagoló v. hulladékpapír
makulátlan szeplőtlen, tiszta, hótiszta, szűz, érintetlen, ártatlan, feddhetetlen, vétlen; kifogástalan
malaszt (isteni) kegyelem v. jóság; szellemi képesség; **írott** ~ be nem tartott jog
malária mocsárláz, váltóláz, forróbetegség, harmadnapos hideglelés
maliciózus rosszmájú, fullánkos, epés, csípkelődő, csípősen csúfondáros, gonoszkodó, gúnyolódó, gúnyos, gunyoros, rossznyelvű, kárörvendő, kisé rosszindulatú, rosszhiszemű
maligán szeszfok, nedűfok
malőr baj, gond, bonyodalom, bökkenő, baleset, kellemetlenség, szerencsétlenség, balfogás, véletlenszerű kínos esemény, vesződség
malter habarcs, vakolatanyag, meszes vakolat
mammon bálványként imádott pénz; nyereségvágy
mamusz meleg (otthoni) papucs v. lábbeli, tutyi, zárt-papucs, szobacipő

manager → menedzser

mandátum hivatalos jellegű felhatalmazás v. megbíz(at)ás, (meghatározott idejű) társadalmi v. állami v. különösen közérdekű képviselőség, jogosítvány; képviselő megbízó levele

mandzsetta kezelő; karvédő (vívókesztyűn); csőkar-mantyú; *orv* (felfújható) párna

manézs fedett lovarda, porond

manifeszt nyilvánvaló, kézzelfogható, érzékelhető, észlelhető, megnyilvánuló; **~áció** kinyilatkoztatás, kijelentés; érvényre v. felszínre jutás; megnyilatkozás, megnyilvánulás, megjelenés; tüntetés, tiltakozás; **~álódik** kifejeződik, felszínre kerül; **~um** kiáltvány

manikúr kéz- és körömápolás; körömfestészet, körömépítés

manipuláció ármányos v. furfangos v. kézi beavatkozás, befolyásolás, csúrés-csavarás, eljárás, kiforgatás, üzelmek, bánás; anyagkezelés, elkezelés, meggyúrás

manipulál befolyásol, rászéd, rávesz vmire (közvetett eszközökkel, ármánykodva, csalafinta módon, furfangosan), kiforgat; vmivel bánik, hatása alá von, kezel, meggyúr

manír modor, mód; szokás

manométer nyomásmérő

manöken, maneken divatruhákat bemutató személy, ruhabemutató lány v. fiú; jó alakú nő

manőver csel, fogás, művelet, fortély, húzás, hadgyakorlat, hadmozdulatok, hadi csel, művelet, irányváltoztatás; ügyeskedés, mesterkedés, üzelmek; mozdulatsorozat (hajózás)

manualitás kezügyesség

manuál kézi; billentyűzet; **~is** kézi, kézzel végzett

manufaktúra kézműipar; üzemi termelés

manuscriptum *lat* kézirat

manusz férfi, pasas, ember

manzárd padlásszoba, padláslakás; **~tető** megtört fe-

lületű tető; ~**lakás** tetőtér lakás
mappa irattartó; térkép
maratoni hosszú, véget nem érő, hosszan tartó, elhúzódó, végnélküli
margarin művaj, pótvaj, vajpótló, olajsír, növényvaj
marginalizálódik elszigetelődik, kiszorul (társadalmi rétegeből), peremre szorul, társadalom peremére sodródik; lényegtelenné v. mellékessé válik, fontosságából veszít
marginális kevésbé fontos, peremen lévő
margó (üres) lapszél, lapperem, szegély
marihuána fű, kender(fű)
mariníroz pácol, besóz vagy fűszeres, ecetes lében tartósít
marionett (figura) madzagbáb, zsinórbáb, zsinégbáb, zsinórbábu madzaggal, zsinóron rángatott bábu; más akaratának eszköze
markáns erős, erőteljes, megragadó, jellegzetes, éles (metszésű), határozott, feltűnő (vonások), kifejező, szembeszökő, tömör, tömény
markecol kifoszt
marker jelző, jelzőelem, jelölő, mutató
market áruház; ~**ing** árutervezés, *piac-* v. vevőkör szervezés, eladástervezés, forgalmazás tervezés; kereskedelmi szervezés; kereslet-befolyásolás; vásárlók befolyásolása
markőr pontjegyző
marmelád sűrű (gyári) gyümölcsíz
maroken fekete szattyán bőr; bordázott felületű női kelme, csömölet
Mars (bolygó) Hadúr, Hadakozó, Vérszemű csillag
mars menetelés, induló; Indulás! Takarodj! Lódulj! Nyomás! Tücs ki! N (kutyához), Tűnés! Menj!
marsall tábornagy
masina gép, gépezet, munkagép, készülék; cséplőgép; mozdony; tűzhely; gyufa
masíroz menetel, vonul; sietve jár-ke
maskara álöltözet, mulatságban viselt jelmez, álarc;

áruhás személy; nevetséges, vkihez nem illő öltözet v. személy

maskarádé álarcos v. jelmezbál v. felvonulás

masni, masli, másli szalagcsokor, csokor

maszek magán(-bolt v. -ipar v. -üzlet v. -vállalkozás), magánrésztes, magános; saját

maszk „másik arc”, álarc, álca, fejkendő, orrvendő, orr- és szájkendő, orvosi álarc, porálarc, sisak

maszkíroz alakít, kikészít (arcot); álcáz, elrejt, elleplez

maszkulin férfias

maszturbáció orv nemi önkielégítés

massza tömeg, halmaz, gyurma, keverék

masszázs test(rész)gyúrás, -döngnyöztetés, -gyömtöztetés, -nyomkodás, -dörztöztetés, -dömtöztetés; ~szalon testgyúró kezelő v. üzlet

masszíroz dömtöztet

masszív tömött, tömör, tömörtölt, súlyos, nehéz, nehezült, erős

masször dömtöztetmester, dömtöztetős

matador sp bikahóhér, bikakivégztő

matematika, matézis számtan, mennyiségtan, számtan, mintatan; összefüggésttan

materialista anyagelvű, anyagértékű, anyagias

materiális anyagi, tárgyi; tulajdonnal v. pénzzel kapcsolatban álló

matéria (nyers)anyag; kábitószert

matiné délelőtti előadás v. hangverseny v. mozi

matrac derékalj, ágybetét, szivacs

matriarchátus anyajogú társadalom, anyajogúság; nőuralmú, nőjogú

matrica anyaminta, betűminta, nyomóminta, öntóminta, szabásminta; lehúztós, levonó(s) (kép), lenyomat

matrikula anyakönyv

matronim anyától származó családnév

matróna (köztiszteltetben álló) idős nő, idős hölgy, öregasszony

matróz hajós, hajóslegény, tengerész, árfi
mat fénytelen, fényezetlen, tompa, fakó, halvány, homályos; győzelem (királyjátékban)
maturandus *lat* végzős, érettségi előtt álló
matuzsálemi kor igen magas életkor
matúr érett; **~a** érettségi (vizsga)
mauzóleum (díszes) síremlék v. sír(fel)építmény, sírpalota, sírház
maxi- legtöbb, legnagyobb
maxima jelmondat, jelige, életelv, irányelv, erkölcsi elv, bölcsesség
maximalista teljigényű, teljességre v. tökélyre törekvő, tökélyt igénylő, túl igényes, túl sokat követelő
maximalizál (igényt v. követelést) túlhajt, túlfokoz, fel(ül)határol, a legmagasabb fokra visz, kiteljesít, csúcsraját
maximális legmagasabb, legnagyobb (mértékű), legtöbb; teljesfokú, csúcsfokú, csúcsmértékű, kiteljesített, kiteljesedett; **~an** nagyon, messzemenően (támogat), rendkívülien, legmagasabb fokon, legnagyobb mértékben, teljesfokúan, teljes körűen, csúcsszinten, teljesen
maximum legfőljebb, nem több mint, felső határ, felhatár, csúcs
mazochista önkínzó
mágia varázslat, bűvölés, szemfényvesztés; szertartás
mágikus bűvös, varázsos, varázslatos; boszorkányos, ördöngös
mágnás főnemes, nagytőkés, főúr, nagybirtokos
május ígéret hava, Pünkösöd hava, tavaszutó
mánia szenvedély, megszállottság, hóbort, kedvtelés, vesszőparipa, rigolya, rögeszme, rögszokás, megrögzött szokás; gátlástalanság; bolondság; *orv* felhangoltság
mániákus, **mániás** eszelős, megszállott, hóbortos; rigolyás, rögeszmés, megrögzött, túlfűtött
március kikelet hava, tavaszelő, böjtmás hava, har-

madhó

márka gyárvédjegy, termékjegy, (védjeggyel ellátott v. igazolt) áru, készítmény, termék; minőség

márkás védjegyes; kitűnő v. jó minőségű

márki országnagy, őgróf

mártír vértanú

mázi szerencse, jószerecsse, jófogás

meakulpázik vádolja magát, mentegetőzik, hibát be-
ismer, elnézést v. bocsánatot kér

mecénás pártfogó, műpártoló; tudományok és mű-
vészetek bőkezű pártfogója

mechanika (gép)erőtan, erőműtan, mozgástan, gép-
tan, gépészet; szerkezet, működés

mechanikus *fn* gépész, gépkezelő, szerelő, műsze-
rés, karbantartó; *mn* (erő)művi, gépi, önműködő;
gépszerkezeti, gépi szerkezettel működő, mű-
szerkezeti; gépies, lélekölő, tudattalanul végzett,
ösztönös, ösztönszerű, egyhangú, önmagától
végbemenő (munkamenet)

mechanizmus gépezet, gépműködés, géprendszer,
gépszerkezet, készülék, műszerkezet, műszaki
berendezés; működésmód, rendszer

mecset (mohamedán) imaház

meccs, **match** *ang* mérkőzés, verseny

medál, **medália** (érdem)érem, kitüntetés; függesz-
ték, füles érem

medálion függő érem v. ékszer

medicina orvosság, gyógyszer; orvoslás, orvostudo-
mány, orvostan

medika orvostanhallgató nő

medikus orvostanhallgató (férfi)

meditáció elmélyedés, elmerülés; elmélkedés, töp-
rengés; *H* szemlélődés, tűnődés, révedés, réve-
dezés

medital kiüríti az elméjét, elmélyed, elmerül; elmél-
kedik, töpreng, elgondolkodik; mérlegel, fontolgat,
latolgat, meghány-vet; *H* szemlélődik, tűnődik, ré-
ved, révedezik, mélézik, elmereng; rágódik, tépe-

lődik, tanakodik
mediterrán földközi-tengeri, földközi, Földközi-tenger
melléki
meeting ang találkozás, összejövétel
mega- *előtag* vmely alapegység milliószorosa; hosz-
szú, nagy, óriási, óriás-, nemzet-, világ-; **~loma-**
nia nagyzási hóbort, hatalmi téboly; **~trend** nagy-
méretű irány, világot elárasztó divat
megafon hangszóró, hangerősítő, szócső, hangtöl-
csér
megideologizál eszmésít, elméletet gyárt, biggyeszt
vmihez, belemagyaráz vmi eszmerendszert, esz-
mével alátámaszt; világnézeti alapon igyekszik
megmagyarázni vmit; mellébeszél, kimagyaráz
megkomponált jól felépített v. szerkesztett, meg-
szerkesztett, összeszerkesztett
megreguláz ráncba szed, a körmére koppint, rend-
szabályoz, fegyelmez, megzaboláz
melankólikus mélabús, bánatos, bús, búbanatos,
búskomor, komor, méla, komorgó, borús, boron-
gós, szomorú, réveteg, lehangolt, levert, örm-
telen, reményvesztett, csüggedt, kedélytelen,
rosszkedvű, (egyfajta) kedélybeteg, feketevérű
melanóma *orv* bőrelszíneződés, bőrfolt, anyajegy; **~**
malignus rosszindulatú, festékes bőrdaganat
melasz tömény, barna szörplé, cukorlé; cukorgyártás
mellékterméke
melioráció talajjavítás v. -jobbítás v. - megújítás; ja-
vítás
melíroz tincsez, tincsel, tincseket színez
melodráma érzelgős színmű (zenekísérettel)
melé munka, dolog, teendő, tennivaló, vesződség;
~s munkás, dolgozó
melódia dallam; dal, ének, zene
membrán hártylemez, (vékony) hártya, lemez
mementó emlékeztető (jelentős v. fenyegető dolog-
ra), felkiáltó- v. figyelmeztető v. intő jel
memoár emlékirat, személyes visszaemlékezés

memorandum beadvány, előterjesztés, emlékeztető, emlékirat, folyamodvány, fölterjesztés, tájékoztató irat; jegyzék

memorizál bemagol, betanul, (be)emléz, bevág, beszajkóz; észbevés, bevés, emlékezetébe vés; megtanul

memória emlékezet, emlékezőtehetség; adattároló befogadóképessége; adatemlék, adatemlékezés; ~**játék** emlékezősdi, emlékezet-fejlesztő játék

menedzsel (ügy)irányít, intéz, szervez, ügyvitelez, ügyvezet, előmozdít, lebonyolít

menedzser, **manager** *ang* intéző, ügyvezető, ügyvivő, vállalkozó, szervező üzletember

menedzsment ügyvitel, ügyvezetés, ügyigazgatás, ügyirányítás, vezetés; vezetőség

menstruáció havi(baj), havi vérzés, (női) virágzás

mentalitás észjárás, felfogás, gondolkodásmód, lelki alkat

mentálhigiéné lelki-szellemi állapotvédelem, lelki-szellemi tisztultság, *H* lelki egészségügy v. -védelem; lelki egészségtan v. közegészség

mentális értelmi, észbeli

mentor pártfogó; atyai jó barát, idősebb tanácsadó v. nevelő v. tanár; vetélkedők felkészítő tanára

menü étlap, ételsor, ételrend, étrend, teríték; (előre meghatározott) ételválaszték v. étel-összeállítás

menza étkező, üzemi étkeзде; tanulók v. egyetemi hallgatók olcsó étkezője v. étterme

meridián délkör, hosszúsági kör

meritokrácia érdemuralom MA; teljesítményelvű társadalmi rendszer

merkantilis kereskedelmi, üzleti

Merkúr (bolygó) Szaporacsillag

messiás megváltó, üdvözítő, szabadító

mesztic fehér és indián szülők gyermeke

metafizika, **metafizikus**, **metafizikai** állandóságban, érzékfölöttiség; természetfölötti v. megfoghatatlan v. felfoghatatlan v. megmagyarázhatatlan világ ta-

na, érzékeken v. tapasztalaton túli világ tana v. tudománya; hetedik érzéki tudomány v. tulajdon-ság

metafora hasonlítás, szóképhaszolat, képes beszéd, képre átvitt értelem, azonosítás

metakommunikáció szavak nélküli v. szavakon túli közlés, nem nyelvi közlés; testbeszéd; tudatunktól független v. önkéntelen közlés

metamorf alakatlan; átalakult; **~ózis** átalakulás, átváltozás, alakváltoztatás

meteor hullócsillag

meteorológia időjárásban, időjárás megfigyelés, idővizsgálás, légkörtan; **~i-jelentés** időjárásjelentés, időjósítás

metilalkohol faszesz

metodika, metódus mód, módszer, eljárás(mód)

metodológia módszertan (tudományos kutatásoké)

metonímia *nyelvt* szóátvitel, érintkezésen alapuló jelentésváltozás v. szókép

metrika időmértéktan (költészetre és zenére vonatkozik); távolság

metrikus időmértékes; méterrendszerű

metronóm ütemadó, ütemmérő, ütemjelző, ütemtartó

metropolisz világváros, anyaváros

metropolita főpap (a keleti keresztény egyházakban)

metró földalatti (vasút), mélyvasút

mezo- közép

média, H médiák tömegtájékoztatás, hírközeg, hírforrások, hírközlők, hírközlő v. hírszolgáltató v. hírszóró v. műsorközvetítő közeg; tömegközlési-és -tájékoztatási eszközök összessége

médium közvetítő (égiek felé); vegy közeg; hír- v. műsor csatorna

miazma betegséget okozó gőz v. pára; dögbűz; szellemi-erkölcsi fertő(zet)

midi közepes méretű, közép méret; félhosszú ruha

migráció (be- v. ki-)vándorlás, tömeges helyváltoz-

tatás, áttelepülés, elköltözés; bolyongás, kószálás

migráns vándor(munkás), vándorló, időszakos külföldi munkás; menekült

migrén fejfajás, főfájás, főhasogatás, fejfájás

mikádó japán császár (fenséges kapu)

mikádó (rövid, kétsoros) felöltő; (katonai) felsőkabát

mikológia gombaismeret, gombatan; *orv* gombakórtan, gombás betegségek kór- és gyógytana

mikro- kis-, apró; milliomod; **~barázdás** finom v. apróbarázdás hanglemez; **~környezet** közvetlen környezet

mikrofon hang-jelátalakító, hangérzékelő, hangvevő, hanggyűjtő

mikrokozmosz parányvilág, aprók világa, apróvilág, kisvilág, részvilág, a világ v. nagyobb egység kicsinyített mása v. vetülete

mikroorganizmus paránylény, alacsony szerveződési szintű lény, kezdetleges lény, lénykezdemény

mikroszkopikus górcsövi, parányi, nagyon kicsi, szabad szemmel nem látható

mikroszkóp górcső, paránylátó, részletlátó, tárgynagyító

mikrovilág kisvilág

mikró, **micro-wave (oven)** *ang fn* forgó(melegítő v. sütő v. hevítő), gyorshevítő, gyorsmelegítő, hévontó, hévző, hullámsütő

mikróba apró lény, egysejtű lény, paránylény

millió környezet, keret, kör

militarizál felfegyverez, fegyverrel ellát, felszerel

militáns harcoló, harcos, harcrakész; tevékenyen részt vesz egy mozgalomban v. pártban

milícia felfegyverzett polgárőrség, hadőr; karhatalmi szervezet

millenáris ezeréves; ezredévi

millennium ezredév; ezeréves évforduló, ünnep

mimézis utánzás, mímelés, majmolás

mimika taglejtés, testbeszéd; arcjáték, néma arcbeszéd, némajáték

mimikri szín- v. alakutánczás; színlelt alkalmazkodás a környezethez; besimulás, betűnés

minaret imatorony (mohamedán)

mini- kicsi, kicsiny, kis, apró, cseppnyi, rövid, pici, picurka, pirinyó, pindurka, parányi, pöttöm; **~mális** igen kevés, csekély, a legkevesebb; alapfokú, alapszintű, mélyszintű; **~mum** legalább, legalacsonyabb, legkevesebb, legcsekélyebb; **a ~um** alsó határ, alhatár, mélyszint, mélyhatár, alszint

miniatura kis festett kép; képes betű, kezdőbetű v. más dísz a középkori kéziratokban

miniatúr apró, parányi; kis méretű kép v. műtárgy, kicsiny képmás

ministráns papi segéd(kező)

miniszter tárcavezető, tárcafő; **~elnök** kormányfő

minisztérium (kormány)tárca, kormányügyszály

minuciózus aprólékos(kodó), pontos; kicsinyes, szőrszálhasogató

minuszkula kisbetű

minuta, minutum perc; pillanat, szempillantás

mirákulum csoda, csodatétel, csodálatos jelenség

mise istentisztelet (*katolikusoknál*), hitgyakorlás; szolgálat

miserere lat Könyörülj (rajtam)!; könyörgés, bűnbocsánatkérés

miskulancia csalafintaság, mesterkedés; hogyishívják, izé, valami, holmi; (zavaros) keverék, kotyvalék

misztérium (hit)titok, rejtély, (hit)rejtelem, sejtelmesség, sejtelem; titkos vallásos szertartás; **~játék** vallási v. csodaszínjáték; történetjáték

misztifikáció ködösítés, homályosítás, ködösítés, megtévesztő magyarázat, titokzatossá tevés, ámoly, ámítás

misztifikál bújtat, ködösít, titkosít, sejtelmesít, rejtelmesít, félrevezet, megtéveszt; szándékosan

ámít v. áltat; túlzottan eszményít v. felmagasztal,
rejtéllyel vesz körül

misztika, miszticizmus rejtélyhit, vallástitok, hit a természetfeletti és az érzékeken túli erőkben, természetfeletti kapcsolat

misztikum titok(zat), titokzatosság, rejtély(esség), sejtelmesség

misztikus rejtélyes, rejtelmes, rejtett, rejtelmes, titkos, titokzatos, titokteljes, titokhívó, talányos, sejtelmes, fátyolos, leplezett, homályos, ködös, átlátszatlan, kifürkészhetetlen, megmagyarázhatatlan, kiismerhetetlen, megfejthetetlen

misszionárius hittérítő, hitszónok, hittedjesztő, hithirdető, hitküldő, igehirdető

misszió képviselő; küldöttség, kiküldött szakértőcsoport, küldetés, megbízás, megbízatás; hittedjesztés, hittérítés

mitesszer hústövis, bőratka, faggyúdugó v. -csomó

mitfarer útitárs, kocsikísérő, segédvezető, másodvezető

mitikus mesebeli, mesés, hitregés, hitregén alapuló, hitmondai, hitmondásos, mondabeli

mitológia hitregetan, hitmondatan

mixel (ételt v. italt) kever, elkever, italokat állít össze, elvegyít, elegyít, egyvelít, őgy(el)ít

mixer italkeverő (edény v. személy); (el)keverő, pépesítő; hangkeverő berendezés

mixtúra gyógy(szer)keverék-oldat, kevercs; keverék, elegy

mizantrop emberkerülő, embergyűlölő

mizerábilis nyomorúságos, nyomorgó, szánalmas, siralmas, szűkölködő; szerencsétlen, boldogtalan; silány, gyatra, gyarló, alávaló, hitvány, selejtes, értéktelen, szegényes, ócska, rossz, vacak, olcsó

mizéria baj, kellemetlenség; zavar, fennakadás; nyomorúság, szükség, ínség

mínusz kivonva; kivonás jele; hiány, leszámítva;

fagypont alatt

misz *fn* rosszkedv, botkedv, fakedv, kőkedv, sekedv, unalom, unottság, lehangoltság; **~e van vmitől** viszolyog vmitől, nincs kedve vmihez; *mn* kedvetlen, lehangolt, unott; nem tetszetős, nem kívánatos

mítosz hitrege, hitmonda, mesés elbeszélés; istenítés, istenítő történet v. elbeszélés

mob aljanép, aljnép, csajva(dék) N, csőcselék

mobil mozgó, mozgékony, ingó (vagyon), vivő, (el)mozdítható, hordozható; **~telefon** marok(táv)beszélő v. -hívó, hordozható távbeszélő, tenyér-(táv)beszélő MA, kézi beszélő, zsebtávbeszélő, távzajongó, mozgóhívó, vivőhívó

mobilitás mozgás, mozgási képesség, mozgékony-ság, mozgóság; mozgathatóság; (társadalmi) át-retegeződés; fizetőképesség

mobilizál megmozgat, buzdít, bátorít, biztat, lelkesít, serkent, sarkall, sarkantyúz, rábeszél, rávesz, rábír, felhív (vmire); *orv* (óvatosan) „bemozgat” fekvő beteget; *kat* mozgósít, fegyverbe szólít, behív, hadba hív, besoroz, toboroz; *ker* ingatlan vagyont pénzzé tesz, ingósít, ingóvá változtat

modell egyedi ruhadarab; élő minta; eszmény, mintakép, látványkép; divatbaba, látványszemély, látványfiú, látványnő, hirdetőhölgy, termékajánló, termék- v. árunépszerűsítő v. -termék v. árube-mutató v. hírverő v. figyelemfelhívó (személy); *tud* leképezés; **~ez** leképez; **~kedik** ruhát bemutat; **~t áll** mintát ad (műalkotáshoz)

moderál mérsékel, tartóztat, csökkent, korlátol, enyhít, fékez, lassít; (megbeszélést v. tárgyalást v. vitát) levezet; felügyel; **~ja magát** türtőzteti magát, uralkodik magán

moderátor vitavezető; kerekasztal-beszélgetések v. a világhálón folytatott viták irányítója v. vezetője; levelezés-felügyelő v. szabályozó

modern maikorú, korszerű, új, legújabb; korunkbeli,

mai; haladó; **~izál** maikorúsít, korszerúsít, új követelményeknek megfelelővé tesz; felújít; **~izálás**, **~izáció** korszerúsítés, (fel- v. meg)újítás, újalakítás, újjáépítés, újjászervezés

modifikál módosít, (meg)változtat

modul cserélhető v. csereegység v. - elem; egység, elem; egyed

moduláció hanglejtés, hangváltás, rezgésváltás, hang(nem)változás; jelkeverés

modulál hangnemet v. hangszínt v. hanglejtést változtat; jelet ráültet

modulátor jelkeverő

modus vivendi *lat* áthidalás, (életbe vágó) egyeztetés; megélhetősi mód

modus mód, érték; *mtan* legvalószínűbb, leggyakoribb érték

molekula szerkegység, vegyegység MA, (anyag)szerkezeti egység, vegyületke, vegyületi egység, tömecs, parány, alapegység

molesztál zaklat, zargat, háborgat, piszkál, terhére van, nem hagy nyugton v. békén vkit, alkalmatlankodik

molett gömbölyded, telt idomú, duci, dundi, párnás, kövérkés (nő)

Moment! Egy pillanat!, Várj egy kicsit!, Várj csak!, Bocs, várj!

momentán egyelőre, jelenleg, e pillanatban, pillanatnyilag, most még

momentum mozzanat, rész(let), pillanat; tényező, elem; *term* nyomaték

monarchia királyság

monetáris pénzügyi, pénzzel kapcsolatos, anyagi

money *ang* pénz

monitor képernyő (számítógépé), jelzőberendezés, irányító, útmutató, megfigyelő (szavazáson); hang- v.képvevő készülék; **~ing-rendszer** megfigyelő rendszer; **~izál** végigfigyel, (át)ellenőriz; **~ezés** végigfigyelés, folyamatos észlelés v. meg-

figyelés, nyomonkövetés, átvilágítás, átellenőrzés
mono- egy, egyedül; egyedi
monogámia egynejtűség, egyfűjtűség, egyjel-nász
monogram névkezdőbetűk, névbetűk, név előbetű;
névjelzés; kézjegy
monográfia átfogó, teljeskörű v. egytűrgyörű tanul-
mány, tudományos mű, tudományos gyűjtemény,
értekezés, kielemezés
monokini felül semmi
monokli szemkörnyéki ütésnyom; **~ja-van** kapott v.
behúztak a szeme alá; fél szeműveg
monokultúra egynövénytermesztés; egynövényű v.
egyfajta növényű mezőgazdaság
monolit egytűmb, egy tűmbböl v. darabból vésett v.
készített hatalmas emlékkő v. -oszlop; **~ikus** egy-
tűmbű, egytűmbös, megbonthatatlanul és/v. szo-
rosan egységes, egybetartozó, egységesített
(szerkezetű v. gondolkodású)
monológ magánszám, egyszemélyes jelenet, egy-
személyes társalgás v. vita v. (vidám) előadás;
egyszemélyes mondóka; önbeszéd, önmagához
szóló beszéd
monopol- egyedűrusító, egyedűruralmi, egyedűrusí-
tással, tőkeuralommal kapcsolatos, tőkeűruralmi;
kizárólagos
monopolhelyzet egyedűruralmi, fölény- v. erőhelyzet;
kizárólagosság
monopólium kiváltságos uralkodó helyzet, egyedű-
ruralmiság; felségterület; óriásvállalat, egyedűzlet,
egyedűralkodó vállalat; kizárólagosság
monostor barátok lakhelye, apátság, zárda
monoteista *fn* egyistenhívő; *mn* egyistenhiten ala-
puló
monoton egyhangú, gépies, szűrke, unalmas, válto-
zatosság nélküli
monotónia egyhangúság, egyformaság, unalmas-
ság; ugyanazon a hang(magasság)on való szö-
vegénekülés

monstrum szörnyeteg; szörny(szerkezet), idomtalan; ormótlanul v. ijesztően nagy v. szörnyű nagy építmény v. szerkezet

montázs összerakás, összeállítás, összeollózott v. innen-onnan összeszedett kép; képvegyület, képvegyítés

montíroz összeállít, összeszed, összerak

monumentális hatalmas, nagyszabású, nagyszerű, fenséges, méreteivel lenyűgöző

moralitás erényesség, erény; erkölcs, erkölcsiség, erkölcsösség

moralizál erkölcsre okít, tanít, erkölcsről ad elő; erkölcsösködik; papol, szónokol

moratórium (fizetési) haladék, halasztás, türelmi idő; felfüggesztés

morál erkölcs, erkölcsi szabály, erkölcsstan, erkölcsi tanulság; **~is** erkölcsnek megfelelő, erkölcsi, erkölcsstani, erkölcsös, erényes, becsületes, tisztességes, helyes, jó

morbid beteges hajlamú, torzult, kóros, haláli; **~ éle** akasztófaélc

morféma *nyelvt* szóelem (tő, képző, rag)

morfin, morfium szundék, álompor, mákony

morfológia alaktan, szerkezettan; *nyelvt* (szó)alaktan, nyelvi szerkezet tana

morfondíroz átgondol, fontolgat, latolgat, meghányvet, tanakodik, mérlegel, megrág; rágódik, tépelődik, töpreng, tűnődik

mormota, marmota hétalvó

morózus kedélytelen, örömtelen, komor, mogorva, morcos, búvalbélt, borongós, gondterhelt, gondterhes, rosszkedvű; borzongató (időjárás)

mortalitás halandóság, halálozási arány(szám)

mortális halandó

morzézik táviratoz, jelet továbbít

motel *ang* országúti (vendég)fogadó v. -szálló MA, kocsiszálló

motiváció indíték, indok, indítóok, cselekvés-kiváltó,

-mozgató, -ösztönző, hajtóerő, sekentő, ösztön-
zék; ösztönzés, készítés

motivum alapgondolat, vezérlő eszme; jellegzetes v.
jellemző (ismétlődő) díszítő elem; *H* indíték, indí-
tók, kiváltó v. alap ok, cselekvést mozgató té-
nyező

motor (gép)hajtó, (gép)meghajtó; erőgép, hajtógép,
meghajtó; erőforrása v. lelke v. szíve vminek

motorbike amer gépkerékpár

mottó jelige, jelmondat; alapgondolat, indíték; értel-
me (vminek)

mountain bike amer kétkerekes, hegyi kerékpár

mozaik kirakás, rakott(kép), kirakott kép, csempe-
kép, apró csempe; egyveleg; rész(let), töredék;
~szó betűszó, rakott- v. összeállított szó (szóta-
gokból v. kezdőbetűkből)

módi divat, divatozás, szokás; ~s divatos

móló hullámtörő v. -kikötőgát

mószorol befeketít, besároz, bemárt, beárul

muff karmantyú, kézmelegítő; **műsz** csőkarima, cső-
kötés, csőbilincs; rossz nő, céda, utcanő

multi- sok(féle), többféle, tarka, összetett; világ-

multifunkciós, multifunkcionális többrendeltetésű,
sokoldalú

multikulturális kevert- v. tarkaműveltségű (oktatás v.
nevelés), többféle nemzetiségű, többnemzetiségű

multimédia tarkahírközlő, tarkahírközeg, együttes
szöveg- hang- kép- rajzmegjelenítés; vegyes hor-
dozó, tarkahírforrás

multimédiás eszköz vegyes v. összetett megjelenítő
eszköz v. lejátszó készülék; kép-hanglejátszású;
összegyűrt megjelenítő

multimodális többrendeltetésű v. többfajtájú v. több-
oldalú szolgáltatás v. üzemmód v. használható-
ság

multinacionális soknemzeti, többnemzeti, több or-
szágra v. nemzetekre kiterjedő (vállalat); nem-
zetközi

multiplex többcsatornás; többtermes mozi; *mn* ösz-
szetett, többszörös, sokrétű

multipoláris többsarkú, soksarkú, többnyúlványú v.
többközpontú

mumifikál hullát v. tetemet tartósít v. bebalzsamoz;
kiaszal

mumusz, mumpsz (járványos) fültőmirigy-gyulladás

mundér egyenruha; ~ **becsülete** hivatás v. szakma
becsülete

municipális helyhatósági, városi önkormányzati v.
törvényhatósági

muníció lövészer, lőszer, hadkészlet, (hadianyag)
készlet, felszerelés; érvkészlet, tartalék, ötlet

musical *ang fn* zenejáték, (látványos) énekes és tán-
cos színmű, zenés darab (mai zenéjű); könnyű-
zene-játék

muskátli mályva

muskéta kanócos puska

mustra szemle, szemlézés, kiválogatás

mustrál nézeget, végignéz, végigmér, méreget, fel-
mér, szemügyre vesz, vizsgálgat, szemlél, szám-
ba vesz

muszáj kell, szükséges, kénytelen, kényszerű

muszklí izom; kétféjű felső karizom, felsőkar kétféjű
izma; ~**s** izmos, matkos, vaskos, kigyúrt

muszter minta; nyers, vágatlan anyag (mozgóképek)

mutáció másulás MA, elmásulás, változás, (termé-
szettani, fejlődéstani) másulat, változat; öröklött
anyag hirtelen megváltozása, elfajzás

mutál másul; vált(ozik) a hangja

mutáns másulat, fajtól elütő, elfajzott; szörnyszülött

muzeális régiségtárba v. gyűjteménybe való, mara-
dandó értékű (műalkotás); idejétmúlt, divatjamúlt

muzeológus műtárlatos, régiségtárlatos

muzikális zeneileg tehetséges, jó zenei érzékű

muzsikál zenél, játszik, zöngicsél; működik

múmia aszhulla, aszott hulla, tetemaszú; tartósított
tetem v. holttest

múzeum műtár(lat), régiségtár, tárlatház, gyűjteménytár

múza művészetek, tudományok kilenc ógörög istennőjének egyike

múza ihlető, ihletadó, költői ihletet adó személy